

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa
o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách
na gymnáziách v školskom roku 2018/2019 v SR

Kontrolu odstránenia nedostatkov zrealizovali inšpektori Štátnej školskej inšpekcie (ŠŠI) následnými inšpekciami na **30** gymnáziách (G). Medzi nimi bolo 19 štátnych, 3 súkromné a 8 cirkevných. S bilingválnym vzdelávaním bolo 5 G, vyučovaci jazyk národností mali 3 školy. Následné inšpekcie boli vykonané po komplexných (12), tematických (16) a následných (2) inšpekciách.

ŠŠI podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila **88** odporúčaní, **76** opatrení prijatých zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov a **18** opatrení uložených inšpekciou na odstránenie nedostatkov, spolu **182** opatrení. Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka 1 – Uplatnené opatrenia

Spolu	182					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	88		76		18	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	66	75 %	69	94,52 %	18	100 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0		0		0	
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
	0		3	3,95 %	0	

Z uplatnených opatrení sa plnenie 3 nedalo hodnotiť¹.

Riaditelia škôl dodržali termín zaslania správy o prijatých opatreniach a splnení uložených opatrení na odstránenie nedostatkov.

Nedostatky zistené pri inšpekciách na G

Boli uplatnené **odporúčania** na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:

výchovno-vzdelávacieho procesu

- nedostatočné/absentujúce podnecovanie žiakov k sebahodnoteniu a rovesníckemu hodnoteniu
- zriedkavé uplatňovanie úloh rozvíjajúcich vyššie myšlienkové procesy
- nedostatočné rozvíjanie kritického myslenia
- slabá podpora práce v tímoch
- nedostatočná podpora efektívnych stratégií učenia sa a nerozvíjanie kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu

¹ posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte

školského vzdelávacieho programu (ŠkVP)

- nekomplexné zapracovanie aktuálnych verzií Národného štandardu finančnej gramotnosti – jeho jednotlivých tém, čiastkových kompetencií a očakávaných výkonov žiakov do ŠkVP, nerealizovanie aktivít a kurzov podporujúcich rozvíjanie finančnej gramotnosti
- neaktualizovanie prierezových tém a neuvedenie spôsobu ich realizácie
- neupravenie informácií o organizácii vyučovania v poznámkach k učebným plánom podľa reálneho stavu

pedagogického riadenia školy

- nedostatky v činnosti predmetových komisií – nenapĺňanie ich funkcií ako orgánu podieľajúceho sa na celkových výsledkoch školy (neskoordinovaná činnosť a riadenie, absentujúce alebo neefektívne interné vzdelávanie)
- nedôsledné vypracovanie a realizovanie plánu vnútroškolskej kontroly, jej neefektívnosť (nesystematickosť a formálnosť v kontrole pedagogických zamestnancov, nekontrolovanie činnosti predmetových komisií, nevykonávanie analýzy zistení, neprijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov) a neuplatňovanie autoevalvačných procesov
- nekorektné vedenie dokumentácie (chýbajúce údaje a prepisovanie v triednych knihách, katalógových listoch, nejednoznačnosť v zaznamenávaní učiva v triednych knihách)
- neustanovenie koordinátora finančnej gramotnosti

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania

- neupravenie vstupných a vnútorných priestorov bezbariérovým prístupom
- nevykonávanie pravidelného celoplošného monitorovania správania žiakov zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov a šikanovania
- neúplné rozpracovanie školského programu prevencie sociálno-patologických javov

Boli uplatnené **opatrenia** uložené ŠŠI alebo prijaté vedúcimi pedagogickými zamestnancami na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:

školského vzdelávacieho programu

- nekomplexné vypracovanie ŠkVP (absencia vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania, chýbajúce informácie o spôsobe, podmienkach ukončovania vzdelávania a dosiahnutom stupni vzdelania)
- nevypracovanie učebných plánov (UP) v súlade s rámcovým učebným plánom (nedodržanie počtu hodín predmetov vyučovaných v druhom vyučovacom jazyku v 2. až 5. ročníku bilingválneho štúdia, nezaradenie predmetov vyučovaných v druhom vyučovacom jazyku do vyučovania kontinuálne najmenej v 2 po sebe nasledujúcich školských rokoch, nezačlenenie voliteľných hodín do vzdelávacích oblastí) a nedodržanie týždenného počtu vyučovacích hodín stanovených RUP
- neakceptovanie rámcového učebného plánu vo vypracovaní vlastných poznámok (nedelenie tried na skupiny, nedodržanie počtu žiakov v skupine)
- nezpracovanie prierezových tém do obsahu vzdelávania v súlade so štátnym vzdelávacím programom
- nekomplexnosť vo vypracovaných učebných osnovách (chýbajúce súčasti obsahového štandardu niektorých predmetov) a nerozpracovanie učebných osnov v počte hodín podľa UP
- neplnenie učebných osnov niektorých predmetov

pedagogického riadenia školy

- nevydávanie rozhodnutí o vykonaní komisionálnej skúšky a vydávanie rozhodnutí nad rámec zákona
- nekompletné vedenie pedagogickej dokumentácie (nevedenie protokolu o komisionálnych skúškach, chýbajúce dokumenty z poradenského zariadenia v záznamoch výchovného poradcu) a nevedenie dokumentácie v štátnom jazyku
- nerešpektovanie rozhodnutia orgánu miestnej štátnej správy o počte žiakov prvého ročníka gymnázia s 8-ročným vzdelávacím programom
- nedodržanie termínu konania prijímacej skúšky stanoveného právnym predpisom
- prijímanie žiakov bez zohľadnenia výsledkov dosiahnutých v prijímacom konaní a zverejnenie výsledkov prijímacej skúšky bez informácie o úspešnosti/neúspešnosti uchádzačov
- nevypracovanie zadaní ústnej formy maturitnej skúšky v súlade s požiadavkami stanovenými právnym predpisom
- nedodržanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní v školstve (NÚCEM) týkajúcich sa priebehu a ukončovania administrácie externej časti a písomnej formy ústnej časti maturitnej skúšky vrátane nezabezpečenia jej objektívnej realizácie

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania

- nezabezpečenie primeraného priestorového a materiálno-technického vybavenia (chýbajúce laboratória a odborné učebne pre prírodovedné predmety s príslušným vybavením, chýbajúce športové náradie)
- nevypracovanie školského poriadku v súlade s právnym predpisom (chýbajúca úprava vzájomných vzťahov žiakov a vzťahov s pedagogickými a ostatnými zamestnancami) a neprerokovanie školského poriadku orgánmi školskej samosprávy
- nezapracovanie opatrení na ochranu pred šikanovaním do školského poriadku
- nezabezpečenie kvalifikovanosti vyučovania (v jazyku národnostnej menšiny a v druhom vyučovacom jazyku)
- nedostatky v organizácii vyučovania (nezaradenie obedovej prestávky, nedodržanie dĺžky prestávok)

Záver

Akceptovaním odporúčaní (75 %), **splnením** prijatých (94,5 %) a uložených **opatrení** (100 %) boli vytvorené predpoklady na skvalitnenie riadenia škôl, výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok výchovy a vzdelávania a zosúladenie stavu s právnymi predpismi. Gymnaziá doplnili chýbajúce časti školských vzdelávacích programov a aktualizovali ich neaktuálne súčasti, zosúladili ich so štátnymi vzdelávacími programami, zefektívnili riadenie a vnútorný systém kontroly a hodnotenia. Odstránili väčšinu nedostatkov v prijímacom konaní a realizácii externej časti a písomnej formy internej časti maturitných skúšok. Splnenie opatrení sa pozitívne odrazilo v implementácii prierezových tém ako i zámerov a cieľov národného programu zvyšovania finančnej gramotnosti žiakov. Riaditelia škôl prijatím adekvátnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov zabezpečili výchovno-vzdelávací proces v súlade so štátnym vzdelávacím programom.

Neakceptovaním uplatnených odporúčaní riadiaci zamestnanci nevyužili možnosti na skvalitnenie kontroly a hodnotenia, jej zefektívnenie a tým zvýšenie úrovne svojej činnosti a výsledkov školy. Niektoré subjekty neprijatím odporúčaní nevytvorili podmienky na včasné odhaľovanie negatívnych javov v správaní sa žiakov s možným negatívnym dopadom

na zaistenie bezpečnosti v školách. Neplnenie kontrolnej a vzdelávacej funkcie predmetových komisií v časti gymnázií nevytváralo predpoklady na efektívny postup pedagógov pri zvyšovaní úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu. Nerozvíjanie hodnotiacich zručností žiakov, ich kritického myslenia, tímových zručností a osvojovania efektívnych stratégií učenia sa malo negatívny dopad na úroveň kľúčových kompetencií a podporu všestranného rozvoja osobnosti žiakov.

Nesplnenie prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin súviselo s nezavršením požadovaného vysokoškolského vzdelania druhého stupňa so špecifickým zameraním² učiteľa 1 gymnázia³. Nerešpektovanie rozhodnutia orgánu miestnej štátnej správy o počte žiakov prímy v predchádzajúcom školskom roku bolo v kontrolovanom subjekte⁴ zistené opakovane, preto ŠŠI uložila riaditeľke odstrániť nedostatok a ďalšou následnou inšpekciou bola zistená náprava. Nedostatky pretrvávali aj v bilingválnom vzdelávaní⁵, keď obsah učiva 2 predmetov v 2 ročníkoch nekorešpondoval s obsahovým štandardom a nerozpracovali učebné osnovy predmetu druhý cudzí jazyk v rozsahu podľa učebných plánov. Vo vyučovaní niektorých predmetov v druhom vyučovacom jazyku kvalifikovanými učiteľmi v inej škole⁶ naďalej pretrvávali nedostatky, ktoré môžu negatívne ovplyvniť plnenie cieľových požiadaviek týchto predmetov.

Neprijaté odporúčania a nesplnené opatrenia prijaté riaditeľmi kontrolovaných subjektov mali negatívny dopad na príslušné školy vzhľadom na pretrvávanie nedostatkov, na nevytvorenie predpokladov na zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia škôl a na neodstránenie stavu, ktorý je v rozpore s právnymi predpismi. Školská inšpekcia na odstránenie nedostatkov opätovne uplatnila odporúčania a uložila splniť opatrenia.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- zamerať pozornosť na kvalitu vypracovania školských vzdelávacích programov s cieľom jej zvyšovania
- orientovať kontrolnú činnosť na kvalitu vypracovania učebných osnov a ich dodržiavanie v rozsahu ustanovenom vzdelávacími štandardami
- analyzovať výsledky kontrolnej činnosti, prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a kontrolovať ich plnenie
- zaangažovať predmetové komisie a zaktivizovať ich pri dôslednom plnení kontrolno-hodnotiacej a vzdelávacej funkcie (efektívnosť pri riešení výchovno-vzdelávacích problémov žiakov a realizácii interného vzdelávania) ako východiska skvalitňovania pedagogickej činnosti ich členov
- pristupovať systematicky k formovaniu kognitívnych a sociálnych kompetencií žiakov
- realizovať monitoring negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania, vyhodnocovať zistenia, prijímať opatrenia so zainteresovaním všetkých subjektov súčinných pri výchove a vzdelávaní
- zabezpečiť priebeh a organizáciu prijímacieho konania v súlade s právnym predpisom
- klasifikovať nedôsledné plnenie úloh vyplývajúcich z príslušných pokynov NÚCEM ako porušenie pracovnej disciplíny pedagógmi podieľajúcimi sa na realizácii externej časti a písomnej forme internej časti maturitnej skúšky

² magisterské štúdium rómskeho jazyka, k ukončeniu ktorého vysoká škola nevytvorila podmienky

³ Súkromné gymnázium, Dolná 48/19, Kremnica

⁴ Gymnázium Boženy Slančíkovej Timravy, Haličská cesta 9, Lučenec

⁵ Gymnázium Ludovíta Šúra, 1. mája 2, Trenčín

⁶ Gymnázium Jána Hollého, Na hlinách 7279/30, Trnava

- rozvíjať systematické autoevalvačné procesy so stanovením cieľov, časového harmonogramu, s určením nástrojov, zodpovedných osôb a spôsobu overenia cieľov v nadväznosti na zistenia vyplývajúce z kontrolnej činnosti riadiacich zamestnancov a predmetových komisií

Metodicko-pedagogickému centru

- ponúkať vzdelávanie pre učiteľov a vedúcich predmetových komisií k práci v tíme, rozvíjaní sebahodnotiacich zručností a kompetencií k celoživotnému vzdelávaniu žiakov

Zriadovateľom

- zapracovať do základných povinností a hodnotiacich kritérií práce riaditeľov škôl dôsledné zabezpečenie realizácie externej časti maturitnej skúšky a korektnú organizáciu prijímacieho konania